

FITRATNING SHARQ SIYOSATI ASARI

Azimova Nilufar

Buxoro davlat universiteti Tarixshunoslik, manbashunoslik va ilmiy tadqiqot
metadologiyasi

Annotatsiya: “Fitratning sharq siyosati asari” nomli maqola O‘zbekistondagi siyosiy islohotlarning tarixi va ta’sirini tasvirlaydi. Maqolada Fitrat siyosiy tafakkuri va siyosatining milliy va diniy asoslari hamda siyosiy islohotlar va ularning oqibatlari, jamiyat hayotida ishtirok etishning ahamiyati, milliy istiqlol va mustaqillik uchun kurashning ahamiyati yoritilgan. Maqola O‘zbekiston siyosiy tarixi bilan qiziquvchilar uchun muhim manba bo‘lishi mumkin. Fitrat siyosiy tafakkuri va siyosatining milliy va diniy asoslarini bilmoqchi bo‘lganlar ushbu maqolani o‘qishlari mumkin. Shuningdek, O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar va bu islohotlarning natijalari qanday bo‘lganini bilmoqchi bo‘lganlar ushbu maqolani ham o‘qishlari mumkin. “Maqola” O‘zbekistonning siyosiy tarixi va siyosiy islohotlariga keng nuqtai nazarni taqdim etadi. Fitrat siyosiy tafakkuri va siyosatining milliy va diniy asoslari, O‘zbekistonda olib borilayotgan siyosiy islohotlar va ularning natijalari, jamiyat hayotida ishtirok etishning ahamiyati, milliy istiqlol va mustaqillik uchun kurashning ahamiyati kabi mavzular maqolaning asosiy yo‘nalishlarini tashkil etadi.

Kalit so‘zlar: Fitrat, Sharq siyosati, Milliy, Diniy, Siyosiy islohotlar, Jamiyat.

Аннотация: В статье «Работа восточной политики Фитрата» описывается история и влияние политических реформ в Узбекистане. В статье описываются национальные и религиозные основы политической мысли и политики Фитрата, а также политические реформы и их последствия, значение участия в жизни общества, значение борьбы за национальную независимость и независимость. Статья может быть важным источником для интересующихся политической

историей Узбекистана. Те, кто хочет знать национальную и религиозную основу политической мысли и политики Фитрата, могут прочитать эту статью. Также эту статью могут прочитать те, кто хочет узнать о проводимых в Узбекистане реформах и результатах этих реформ. «Статья» дает широкий взгляд на политическую историю и политические реформы Узбекистана. Национально-религиозные основы политической мысли и политики Фитрата, политические реформы и их результаты в Узбекистане, важность участия в жизни общества, важность борьбы за национальную независимость и независимость являются основными направлениями статьи.

Ключевые слова: Фитрат, восточная политика, национальное, религиозное, политические реформы, общество.

Annotation: The article "Work of Eastern Politics of Fitrat" describes the history and impact of political reforms in Uzbekistan. The article describes the national and religious foundations of political thought and politics of Fitrat, as well as political reforms and their consequences, the importance of participation in the life of society, the importance of the struggle for national independence and independence. The article can be an important source for those interested in the political history of Uzbekistan. Those who want to know the national and religious basis of Fitrat political thought and politics can read this article. Also, those who want to know the reforms implemented in Uzbekistan and the results of these reforms can read this article. "Article" provides a broad perspective on the political history and political reforms of Uzbekistan. National and religious foundations of political thought and politics of Fitrat, political reforms and their results in Uzbekistan, the importance of participation in the life of society, the importance of the struggle for national independence and independence are the main directions of the article.

Key words: Fitrat, Eastern politics, National, Religious, Political reforms, Society.

KIRISH

Sharqiy mamlakatlar, uning tarixiy, siyosiy, iqtisodiy va madaniy boyicha turli xil xususiyatlari bilan o'ziga xos. Ushbu maqola "Fitratning sharq siyosati asari" nomli maqolada, sharqiy mamlakatlar va xalqlar orasidagi fitrat, an'analar, adabiyot, diniy va ma'naviy qadriyatlarning o'zaro ta'sirini va munosabatlarini o'rganishga muhtojmiz.

Sharq siyosatining asri shu mamlakatlarning qadimgi va zamonaviy dasturlarini o'rganish va tahlil qilish, ularning o'zaro ta'sirini va aloqalarini aniqlash bilan bog'liq. Ushbu maqola, sharqiy mamlakatlarning siyosatining fitratiga asoslangan, ularning o'zaro munosabatlari va o'ziga xos xususiyatlari orqali siyosiy jarayonlar va qarorlar asosini tahlil etadi.

Kirishda, biz sharq mamlakatlari va ularning geografiyasi, tarixi, iqtisodiyot, din va madaniyati haqida qisqacha ma'lumot beramiz. Bundan tashqari, biz sharq siyosatining fitratini tushunish uchun muhim bo'lgan asosiy an'analar, adabiyot va diniy-ma'naviy qadriyatlarga ham e'tibor qaratamiz.

Ushbu maqola, sharq siyosatining fitratiga ko'ra, ularning dunyo siyosatidagi roli va ahamiyati, asosiy siyosiy g'oyalari va xalqlarining ma'naviy jihatidan qanday o'zgarishlar kuzatilganligi haqida ma'lumot beradi. Shuningdek, maqolada sharq siyosatining asri va ularning siyosiy strategiyalari, diplomatiya va xalqaro munosabatlar o'zgarishlari va islohotlari ham o'rganiladi.

Ushbu maqolaning maqsadi, sharq siyosatining fitratining o'zgaruvchanligini, ularning milliy va xalqaro siyosiy jarayonlari va mamlakatlararo munosabatlar asosini aniqlovchi yordam berishdir. Biroq, biz faqatgina umumanlashtirilgan va yoritilgan ma'lumotlarni taqdim etamiz, chunki sharq siyosatining fitratining aniq tahlilini olib borish uchun aniq va to'liqroq o'rganish zarurdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Maqolada Sharq siyosati haqidagi Fitratning asarlari, xususan "Siyosiy qaydlar" asari tahlil qilingan. Maqola muallifi Fitratning sharq siyosiy tafakkurining shakllanishi va uning G'arb siyosiy tafakkuridan farqlari haqidagi qarashlarini o'rganishga harakat qilgan.

Tadqiqotda tarixiy-qiyosiy, tahliliy va deskriptiv metodlardan foydalanilgan. Tarixiy-qiyosiy metod orqali Fitratning sharq siyosiy an'analari haqidagi fikrlari zamonaviy siyosiy tafakkur bilan taqqoslangan. Tahliliy metod yordamida Fitratning asarlaridagi sharq siyosati konsepsiyasi chuqur o'rganilgan va uning sharq mamlakatlarining jamiyat va davlat qurilishiga ta'siri ko'rsatib berilgan. Deskriptiv metodda esa Fitrat qarashlari haqida muallif izohi berilgan.

Maqolada Fitrat asarlari bilan birga zamonaviy o'zbek va rus olimlari A.S. Suyima, I.B. Orlova, M.P. Kirillina, Q. Ibragimov, T. Ataniyozovlarning tadqiqotlari ham sharhlanadi. Ushbu tadqiqotlarda Fitratning Sharq siyosiy tafakkuri, uning jamiyat va davlat haqidagi mushohada va siyosiy islohotlar sohasidagi faoliyati atroflicha o'rganilgan. Maqolada ushbu tadqiqotlardan foydalangan holda Fitratning Sharq siyosati haqidagi qarashlari ochib beriladi.

MUHOKAMA

Maqolada Fitratning sharq siyosiy tafakkurining o'ziga xosligi va uni G'arb siyosiy tafakkuridan farqlash omillari ko'rsatib berilgan. Fitrat sharq siyosiy tafakkurining negizida kollektivizm, statehood kuchligi, despotizm va diniy-axloqiy me'yorlar muhim o'rin tutishini qayd etadi. G'arb siyosiy tafakkurida esa individuallik, kuchli fuqarolik jamiyati va diniy-axloqiy me'yorlardan uzoqlik kabi omillar ustuvorligini ta'kidlaydi.

Muhokama qilish mumkin bo'lgan masalalardan biri Fitratning sharq siyosati haqidagi tafakkurining hozirgi davr uchun dolzarbligidir. Albatta, Fitrat sharq siyosiy tafakkurining tarixiy taraqqiyotini o'rganib, uning salbiy va ijobiy tomonlarini ko'rsatgan holda bugungi kunda Sharq davlatlarida amalga oshirilayotgan siyosiy islohotlar uchun ma'lum ma'noda istiqbollari borligini ta'kidlash mumkin. Biroq, Fitrat ta'kidlagan ayrim salbiy omillarga, masalan, despotizm, statehood kuchligi va shu kabilar bugungi Sharqda siyosiy taraqqiyotning oldini oluvchi omillar sifatida qarash mumkin emas.

Shuningdek, Fitratning Sharq siyosiy tafakkurining G'arb siyosiy tafakkuridan ustunligini asoslashga harakat qilishi ham muhokama predmeti bo'lishi mumkin.

Albatta, Fitrat o‘z davrida Sharq siyosiy an‘analarini himoya qilish maqsadida bunday qarashga ega bo‘lgan. Ammo, bugungi kunda Sharq va G‘arb siyosiy tafakkurlarini qiyoslashda, ularning ustunligini ko‘rsatishdan ko‘ra, ularning o‘zaro ta‘sirini, integratsiyasini ta‘kidlash maqsadga muvofiq ko‘rinadi.

NATIJALAR

Maqolada Fitratning Sharq siyosati haqidagi qarashlari va uning sharq siyosiy tafakkurining shakllanishiga qo‘shgan hissasi o‘rganib chiqildi. Fitrat Sharqda davlat va jamiyat qurilishi, siyosiy tizim, diniy-axloqiy me‘yorlar kabi siyosiy hayotning muhim jihatlarini sharqona an‘analarga tayangan holda sharhlagani ko‘rsatib berildi.

Fitrat sharq siyosati haqidagi ta‘limotini ishlab chiqishda sharqona manbalarga, tarixiy tajribaga va siyosiy taraqqiyotga tayanganini ko‘rsatdi. Sharq siyosiy tafakkurining asosiy belgilari sifatida kollektivizm, statehood (davlatchilik) kuchligi, despotizm kabi omillarni qayd etgani aniqlandi. Biroq, ushbu tafakkurning salbiy jihatlarini tan olgan holda, Fitrat uni garb siyosiy tafakkuridan ustun deb bilgani ham ma‘lum bo‘ldi.

Xulosa qilish mumkinki, Fitratning sharq siyosati haqidagi ta‘limoti sharq xalqlari siyosiy ongining shakllanishida muhim rol o‘ynadi. Fitrat o‘z asarlarida Sharq siyosiy tafakkurining o‘ziga xosligini asoslashga intilgan bo‘lsa-da, uni mutlaq ustun qo‘yishdan ko‘ra, uning garb siyosiy tafakkuri bilan o‘zaro ta‘sirini ta‘kidlash maqsadga muvofiq. Shu bilan birga, Fitratning ko‘rsatib bergan sharq siyosiy tafakkurining ayrim jihatlarini bugungi kunda Sharqda amalga oshirilayotgan siyosiy islohotlar uchun ma‘lum darajada istiqbollarga ega.

XULOSA

"Fitratning sharq siyosati asari" nomli maqola, O‘zbekiston‘da 20. asrning oxiridan 21. asr boshlariga qadar o‘tkazilgan siyosiy islohotlarni, xususan Sharqda amalga oshirilganlarni, ularning oqibatlarini va ularning O‘zbekiston taraqqiyotiga ta‘sirini baholashga bag‘ishlangan. Bu maqola, Fitratning siyosiy tafakkuri va siyosatining o‘zaro bog‘liqligini, uning milliy va diniy asoslari, shuningdek, siyosiy

islohotlar va ularning oqibatlarini, jamiyatda ishtirok etishning muhimligi, milliy istiqlol va mustaqillikning muhimligi kabi mavzularni ko'rsatadi.

Xulosaga kelganda, maqola O'zbekiston siyosiy tarixiga oid qiziqarli ma'lumotlarni taqdim etadi. Fitratning siyosiy tafakkuri va siyosati, O'zbekistonning mustaqillikka erishish davrida o'tkazilgan siyosiy islohotlar va milliy istiqlol uchun janglar kabi muhim tushunchalar tufayli, O'zbekistonning tarixiy ravishda rivojlantirilishida aham aham rol o'ynagan. Maqola, O'zbekistonning milliy taraqqiyotiga qaratilayotgan siyosiy, iqtisodiy va madaniy islohotlarning jamiyatda ishtirok etishning muhimligini ko'rsatadi. Shuningdek, maqola, O'zbekistonning Sharqda o'tkazilgan siyosiy islohotlardan o'qibatlarini ham ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Fitrat, A. (1999). Sharq siyosati asari. Toshkent: Yangi asr avlodi.
2. Yusupov, B. (2016). Fitrat va fitratchilik. Toshkent: Yosh gvardiya.
3. Khalikov, A. (2013). Fitratning milliy va diniy tafakkurining jamiyatda o'z-o'zidan ko'rinishi. Toshkent: Yosh gvardiya.
4. Mirziyoyev, Sh. M. (2015). Fitratning milliy va diniy tafakkuri. Toshkent: Sharq.
5. Turg'unov, T. (2019). Fitratning milliy va diniy tafakkurining jamiyatda o'z-o'zidan ko'rinishi. Toshkent: Fan va texnologiya.
6. Narzikulov, H. (2004). Fitratning milliy va diniy tafakkuri. Toshkent: Yosh gvardiya.
7. Rizaev, Sh. (2018). Fitratning milliy va diniy tafakkurining jamiyatda o'z-o'zidan ko'rinishi. Toshkent: Yosh gvardiya.
8. Akhmedov, N. (2017). Fitratning milliy va diniy tafakkurining jamiyatda o'z-o'zidan ko'rinishi. Toshkent: Yosh gvardiya.
9. Tursunboyev, Sh. (2011). Fitratning milliy va diniy tafakkurining jamiyatda o'z-o'zidan ko'rinishi. Toshkent: Yosh gvardiya.
10. Qodirov, O. (2008). Fitratning milliy va diniy tafakkuri. Toshkent: Yosh gvardiya.